

Рекомендації
засідання «круглого столу» на тему:
«Дотримання Конвенції ООН про права дитини в
Україні»

м. Київ

19 листопада 2015 р.

Учасники засідання «круглого столу» на тему: «Дотримання Конвенції ООН про права дитини в Україні» від 19 листопада 2015 року зазначають, що за останні роки становище дітей в Україні суттєво погіршилось. Безумовно, це є наслідком як російської агресії, так і економічної кризи. Проте вкрай складна ситуація не виправдовує постійні спроби зекономити на дітях. У зв'язку з цим необхідно змінити вектор державної політики на інвестиції держави в своє майбутнє, посилити увагу до проблем дитини.

Враховуючи вищезазначене, учасники засідання «круглого столу» **р е к о м е н д у ю т ь:**

1. Верховній Раді України прискорити розгляд та прийняття проектів законів України:

про внесення змін до деяких законів України щодо посилення соціального захисту дітей та підтримки сімей з дітьми (реєстр. № 2254);

внесення змін до Закону України "Про охорону дитинства" (щодо посилення соціальних гарантій багатодітних і прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу) (реєстр. № 2305а-1);

про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо надання соціальних послуг) (реєстр. № 2245);

про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України щодо встановлення факту народження або смерті на тимчасово окупованій території України (реєстр. № 3171);

про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо організації оздоровлення та відпочинку дітей, збереження мережі дитячих оздоровчих закладів (реєстр. № 2917);

про внесення змін до Податкового кодексу України щодо забезпечення стабільного розвитку сфери фізичної культури і спорту (реєстр. № 2068).

2. Кабінету Міністрів України:

1) розглянути на своєму засіданні у січні-лютому 2016 року питання про дотримання прав дітей в Україні;

2) у сфері вдосконалення нормативно-правової бази:

до 1 червня 2016 року розробити та внести на розгляд Верховної Ради України проекти законів України:

про внесення змін до Сімейного та Цивільного кодексів України щодо визначення повноважень родичів дитини, які здійснюють її утримання та виховання;

про внесення змін до Житлового кодексу Української РСР щодо взяття дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, які досягли 16-річного віку, а також осіб з їх числа, які є вимушено переміщеними особами, на облік громадян, які потребують поліпшення житлових умов, за місцем реєстрації проживання внутрішньо переміщеної особи;

про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо створення системи ювенальної юстиції для посилення захисту прав дітей;

про Загальнодержавну програму "Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини" на період до 2021 року;

про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо інформування органу опіки та піклування (служби у справах дітей) у разі взяття під варту особи, яка має на утриманні та вихованні дітей;

щодо внесення зміни до Кримінально-виконавчого кодексу України щодо надання психіатричної допомоги;

до 1 лютого 2016 року ухвалити постанови Кабінету Міністрів України:

про затвердження Порядку виявлення дітей, розлучених із сім'єю, та взаємодії органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування при здійсненні їх соціального захисту;

про внесення змін до Порядку забезпечення діяльності прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, які перемістилися з тимчасово окупованої території або району проведення антитерористичної операції, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 04.06.20105 № 356, щодо уточнення позицій стосовно інформування про переміщення сімей, укладання договору про забезпечення функціонування прийомної сім'ї, дитячого будинку сімейного типу тощо;

про внесення змін до Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2008 р. № 905, щодо переліку документів за наявності яких здійснюється усиновлення дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, які є вимушено-переміщеними особами;

про внесення зміни до Порядку надання щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України, районів проведення антитерористичної операції та населених пунктів, що розташовані на лінії зіткнення, для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 року № 505, щодо порядку виплати щомісячної допомоги дітям, які переміщені без супроводу законних представників;

про внесення змін до Порядку провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 року № 866, щодо повноважень національної поліції у сфері опіки та піклування, які впливають із Закону України "Про національну поліцію";

до 1 лютого 2016 року затвердити план заходів з виконання у 2016 році Загальнодержавної програми «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2016 року;

3) розглянути доцільність передачі функцій психолого-медично-педагогічних консультацій щодо оцінки здоров'я та рівня розвитку дитини лікарсько-консультативним комісіям з включенням до їх складу педагогічних та соціальних працівників;

4) доручити Міністерству соціальної політики України, Міністерству освіти і науки України, Міністерству охорони здоров'я України:

розробити та внести на розгляд Кабінету Міністрів України проект державної цільової соціальної програми реформування мережі інтернатних закладів та закладів соціального захисту дітей усіх типів і форм власності з урахуванням потреби територіальних громад у послугах таких закладів;

провести повторне обстеження вихованців спеціальних шкіл-інтернатів для дітей з затримкою психічного розвитку психолого-медично-педагогічними консультаціями з метою виявлення та переведення у загальноосвітні навчальні заклади дітей, які можуть навчатися у цих закладах;

5) доручити Міністерству соціальної політики України:

розробити та внести на розгляд Кабінету Міністрів України проект примірного положення про центр соціальної підтримки дітей та сімей, сформований на основі аналізу діючої мережі закладів з урахуванням подальшої її оптимізації та недопущення утворення нової мережі з дублюванням функцій діючих закладів;

посилити контроль за захистом прав і свобод дітей, які переміщуються з тимчасово окупованої території України, районів проведення антитерористичної операції та населених пунктів, що розташовані на лінії зіткнення, насамперед, дітей-сиріт та дітей-позбавлених батьківського піклування;

розробити та забезпечити впровадження механізму міжвідомчої взаємодії у процесі виявлення та соціального супроводу вразливих сімей з дітьми, яким передбачити процедури здійснення оцінки, визначити повноваження різних суб'єктів у здійсненні оцінки потреб дитини та її сім'ї, їх соціального супроводу;

спільно з Міністерством охорони здоров'я забезпечити розробку комплексних програм індивідуальної психологічної, реабілітаційної та корекційної допомоги дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, особам із їх числа, а також дітям, які перебувають в складних життєвих обставинах та потребують такої допомоги;

провести у 2016 році Всеукраїнську науково-практичну конференцію щодо дотримання прав дитини;

б) доручити Міністерству освіти і науки України:

вдосконалити програми виховання дітей та молоді в навчальних закладах з питань здорового способу життя, навичок надання першої медичної допомоги, попередження насильства над дітьми;

до 15 січня 2016 року забезпечити загальноосвітні навчальні заклади підручниками для учнів четвертих та сьомих класів;

спільно з Міністерством молоді та спорту України переглянути систему фізичного виховання дітей та молоді в начальних закладах;

вжити заходів щодо розвитку системи учнівського самоврядування у навчальних закладах;

7) доручити Міністерству охорони здоров'я України:

з 1 січня 2016 року забезпечити здійснення профілактичного щеплення дітей у повному обсязі відповідно до вимог законодавства, для цього передбачити поширення соціальної реклами щодо роз'яснення батькам негативних наслідків відмови від профілактичного щеплення дітей та проведення відповідної роз'яснювальної роботи дитячими лікарями;

забезпечити наявність у медичних закладах ліків для надання дітям невідкладної медичної допомоги, у тому числі, вакцин від правця, сказу, ліків для лікування рідкісних хвороб;

забезпечити розроблення та впровадження ефективних механізмів взаємодії з метою надання якісних медико-соціальних послуг раннього втручання (абілітаційних послуг), орієнтованих на створення безпечного середовища для розвитку дитини, збереження її здоров'я та життя;

внести пропозиції щодо реалізації цільових програм «Шкільне молоко» та «Вітаміни і мінеральна підтримка дітям під час навчання у школі»;

забезпечити моніторинг цільового та ефективного використання бюджетних коштів на будівництво перинатальних центрів і придбання відповідного обладнання, а в разі виявлення правопорушень, направляти відповідні матеріали до правоохоронних органів та Державної фінансової інспекції України;

створити симуляційний (тренінговий) центр у структурі Державної установи «Інститут педіатрії, акушерства і гінекології Національної академії медичних наук України» для підготовки лікарів з перинатальної медицини, інтенсивної терапії, дитячої хірургії з метою підвищення професійних навичок спеціалістів, забезпечити в установленому порядку його фінансування у необхідному обсязі;

вжити заходів для створення системи катамнестичних центрів у структурі перинатальних центрів або у структурі дитячих обласних лікарень для раннього виявлення та супроводу дітей, у яких є ризик порушення усіх сфер розвитку та ризик розвитку хронічних захворювань, і визначити механізм їх фінансування;

забезпечити виділення в установленому порядку в необхідному обсязі коштів для фінансування утворення та організації роботи національного катамнестичного центру у структурі Державної установи «Інститут педіатрії, акушерства і гінекології Національної академії медичних наук України» з метою методологічного супроводу та підготовки мультидисциплінарної команди спеціалістів;

вжити заходів для впровадження Міжнародного зведення правил заміників грудного молока;

розробити сучасні методики реабілітації дітей, хворих на наркоманію, з урахуванням віку дитини;

вивчити ситуацію з надання безкоштовних послуг для лікування та зменшення шкоди дітям та підліткам, хворим на наркоманію, розробити Комплекс заходів з відповідним фінансуванням для забезпечення доступу дітей до цих послуг;

приділити пріоритетну увагу розвитку системи первинної медичної допомоги, а також якості медичних послуг на сільських територіях;

розробити програму у сфері дитячого психічного здоров'я, в тому числі спрямовану на попередження самогубств серед дітей та молоді;

8) доручити Міністерству молоді та спорту України:

вжити заходів щодо забезпечення належного фінансування дитячо-юнацьких спортивних шкіл, недопущення зменшення контингенту учнів дитячо-юнацьких спортивних шкіл;

9) доручити Національній поліції України:

забезпечити проведення комплексних профілактичних заходів щодо запобігання правопорушенням серед дітей та стосовно них, виявлення причин і умов, що призводять до їх вчинення, вжиття заходів, передбачених законодавством, для їх усунення;

забезпечити ефективність правоохоронних дій стосовно правопорушень, пов'язаних з насильством у сім'ї, насамперед, щодо дітей;

підвищити ефективність вжиття першочергових заходів щодо розшуку зниклих дітей;

забезпечити проведення судово-психіатричних експертиз у кримінальному провадженні щодо дітей для встановлення стану їх психічного здоров'я;

провести навчання для працівників поліції щодо попередження катування та жорстокому поводженню відносно дітей;

розробити та законодавчо запровадити механізми проведення допиту дитини, яка є потерпілою, свідком чи підозрюваною, у тому числі дитини, яка постраждала від сексуального насильства чи насильства в сім'ї, що мінімізуватимуть заподіяння дитині моральної шкоди, не допускать травматизації її психіки, враховуватимуть індивідуальні психологічні та психофізіологічні особливості дитини;

10) доручити Міністерству юстиції України:

розробити механізм отримання свідоцтва про народження та/або паспорту дітям, які у встановленому законом порядку своєчасно не реалізували своє право на реєстрацію;

11) доручити Державній пенітенціарній службі України:

посилити контроль над дотриманням прав і свобод дітей, які знаходяться у слідчих ізоляторах та виховних колоніях, насамперед, забезпеченням їх безпеки;

провести навчання для працівників пенітенціарної служби щодо попередження катування та жорстокому поводженню відносно дітей;

забезпечити наявність посади дитячого психіатра у кожній виховній колонії для неповнолітніх;

12) доручити Міністерству інформаційної політики України і Державному комітету телебачення та радіомовлення України:

створити, забезпечити показ і трансляцію на умовах державного замовлення тематичних теле- і радіопередач, які роз'яснюють батькам негативні наслідки відмови від профілактичного щеплення дітей, а також поширення відповідної соціальної реклами;

13) доручити обласним державним адміністраціям забезпечити недопущення ліквідації служб у справах дітей, центрів соціальних служб для сімей, дітей та молоді та скорочення чисельності їх працівників.

3. Місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування в установленому порядку:

1) забезпечити:

ефективне проведення щорічної кампанії з оздоровлення та відпочинку дітей з належним фінансовим забезпеченням;

організацію першочергового оздоровлення та відпочинку дітей, які потребують особливої соціальної уваги і підтримки;

організацію оздоровлення та відпочинку дітей спільно з батьками або іншими законними представниками в установленому законодавством порядку;

організацію занять дітей фізичною культурою і спортом, для чого забезпечити ефективну роботу дитячо-юнацьких спортивних шкіл, які знаходяться на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, та їх належне фінансове забезпечення;

здійснення вакцинації дітей у повному обсязі відповідно до вимог законодавства;

наявність у медичних закладах ліків для надання дітям невідкладної медичної допомоги, у тому числі вакцин від правця, сказу, ліків для лікування рідкісних хвороб;

створення катамнестичних центрів у структурі перинатальних центрів або у структурі дитячих обласних лікарень, розвиток існуючих перинатальних центрів для раннього виявлення та супроводу дітей, у яких є ризик порушення усіх сфер розвитку та ризик розвитку хронічних захворювань;

захист прав і свобод дітей, які переміщуються з тимчасово окупованої території України, районів проведення антитерористичної операції та населених пунктів, що розташовані на лінії зіткнення, насамперед дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування;

надання житла дитячим будинкам сімейного типу, які вимушено або самостійно залишили місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру;

надання житла особам з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування;

реалізацію заходів, спрямованих на підвищення якості та збільшення обсягу медичних послуг, що надаються дітям;

створення центрів соціально-психологічної допомоги відповідно до потреб та можливостей регіонів;

2) звільнити від плати за землю та податку на нерухоме майно дитячі санаторно-курортні та оздоровчі заклади, дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади незалежно від форм власності і джерел фінансування, заклади освіти, фізичної культури та спорту, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів;

3) посилити співпрацю з громадськими організаціями, що опікуються питаннями дітей, у тому числі дитячими громадськими організаціями, сприяти їхній діяльності.

4. Генеральній прокуратурі України:

вжити, в межах наданих повноважень, заходів щодо захисту прав дітей представницькими та кримінально-правовими засобами.